

Konferences atbalsis nenoklūst

Nu jau ir paspēlūšas mazliet norimti atbalsis pēc republikāniskās vidējo mācību iestāžu konferences, kas notika Gandrīz pirms nedēļām — 3. decembrī — Rīgā. Nezinu, kā pieauzušos, bet skolēnus šī konference satrauca ļoti, jo tālā tātū tika skarti iautājumi, kas galstās ar mūsu pašu dzīvi un darbību skola.

Mūsu skolu šajā konferencē pārstāvēja trīs skolēni: Ivars Stionhs, Zane Bergane un es — Dina Sidra. Kad 3. decembra rītā ieradāmies Rīgas 7. vidusskolā, nebijām vēl tā īsti saņirātoji, ko mes teiksim, kā atkāsim mūsu nostāju, tātū konferences gaitā viss neskaudrības atnāstnālas pāšas no sevīs. Tā kā šeit bija delegrāti no visām republikas mātām, mūs interesēja viss, kas saistīts ar citām republikas skolām, viņu svarīgākās problēmas, iespēšas, kā tās risināt.

Pēc neliela tautas izvēlības ministru viēnēces B. Kubulinas un tautas izvēlības ministra A. Buļa leuada sākās darbs selektijas, atsevišķi sanulcēšas tehnikumū un PIV audzēkni un vidusskolēni. Sākās debātes, kurās arī izskanēja daudzu republikas vidusskolu sape dar neatrisinātām, svarīgām problēmām skola. Kā ļoti svarīgs tika analizēts iautājums — pilsetas skolā un iautuku skola, kādām tām jābūt un kādas un kāpēc ir pilsetas skolu priekšrocības. Konstatējam vienu — Rīgā vēl ļoti maz zina par iautuku rātonu skolām, viņu dzīvi, ļoti daudzi

delegrāti runāja par to, ka iautuku skolas netiek līdzī un atballek mācību programmas apguvē no pilsetu skolām tā lēmēja delkā mes eļam talkkas rudenī. Es visvairāk ieklritu kādā Rīgas pulša teiktājam, ka varbūt valadzētu abhrīvojot auzestskolu studentus no rudenis talkkām, bet to vēl tā sutiļ pilsetu skolas. Tā vad citādi, bet beigās nosoriedām, ka šādas problēmas ir īarstīna pašu mātās.

Vēl ļoti liels strīds izvērsās ap elementāro militāro aomācību skola. Par to, ka tā meltem ir īar tēl, runāja iau dīrns lāba laika, tā arī tika atceļa ar Tautas izvēlības ministrijas lemmu, bet konference izskanēja arī priekšlikums par skolas demilitarizēcību. Val elementāro militāro aomācība skola vispār ir valadzēja arī zēniem, vai mēs nepāreļam tikai uz teoretisko saratavotību, aizmirstot, ka zēniem armijā otrmkārt jābūt fiziski speciāri sagatavotiem?

Viens no svarīgākāliem iautājumiem, kam pāveersas daudzi runātāji, ir nacionālās attiechības skola. Nonācām oļe viēna secinājuma — nekavētošes iareorranizē visas divvāļlismu skolas republikā un īarvārtēt tikai uz viēnklūsmas skolām.

Daudz konference tika runāts arī par to, ka tad, ņ skolām būtu pašām sava Helāka ekonomiskā un materiālā patstāvība. Skolas pašas varētu izvēlēties sev pedagoorus, maksāt viņiem skolas pēšas noteiktas atļras pēc skolotāja nopeļiem. Tā varbūt no pedagooru pulka atsīfātos cil-

veki, kas nav šā vārda cļenīzi, bet skolas paliktu pedagoori. Kam skola ir viēnkrāts un īstais dzīves aicinājums. Ekonomiski patstāvīga skola vēl ir tikai nākotnes skola.

Konference izskanēja, manuprāt, arī ļoti svarīga doma, ka skolēni vātrs nemāk paši runāt, paši izteikt savas domas, daudziem no mums pašiem savas nostāļas vispār nav. Tāpēc skolās ir jānāca bērniem vairāk runāt, izteikt savu nostāļu tai vai citā iautājumā un palikt oļe sava.

Tā es ļoti īļri varētu runāt par iautājumiem, kas izskanēja konference, šoreiz tikai pastās-tiņu par Helākalām problēmām. Konference arī tika oļenenta pavisam īsa un konkrēta rezolūcija. Atļausos to citēt, jo tā, manuprāt, ļoti īabi atspoguļo visu šo problēmu apkopojumu:

- «Republikāniskā, vidējo mācību iestāžu konference šāgada 3. decembrī nolēmi:
- 1) mācību iestādēm jābūt neatkarīgām un tiesīgām lemt par skolas uzdevumiem.
 - 2) mēs prasām PSRS Ministru Padomei pleskirt skolām ielākus budžeta asīpneļumus.
 - 3) skolaļ jābūt iuridiskām tiesībām.
 - 4) steldzīgi jāreorganizē divvāļlismu skolas, tas veļcīnātu stamnacionālo attiechību normālizēšanū.
 - 5) mēs prasām PSRS Tautas izvēlības komiteļai ākcēt militāro aomācību vidēļas mācību iestādes kā meltemām, tā zēniem.

6) nekavētošes pārturākt skolas pārmetiro ideoloģizācību.»

Bet aiz šim lielājam oļreļem vēl spēļas ļoti daudz neatrisinātu iautājumu, kas katrāi skolai sād citādi. Skolas režīms, skolās profilis, izvēļes priekšmetu ieviešana skolās, stundu ilgums, brīvas sesīdēnas — tie visi ir tādi iautājumi, ko var vai ar vaiēg lemt katrāi skolai pašai. Skolēni paši tos ir tiesīgi lemt. Un tāpēc iau pēc konferences mēs trīlātā apurūnātošes, oļijām arī gandariti, ka daudz problēmu mūsu skola iau no pagāvidēis. Mūsu skola iau no pagāluša gada ir 40 minūšu mācību stunda, esam ieviešūši brīvo stundu aomēklējumū labākāliem skolēniem, no šā mācību gada esam pārēļūši uz trimestru sistēmu, eksperimentāļli pārēļdām esam atēļūši arī oļbligātās skolas formas vidusskolā. Arī nacionālo attiechību problēma mūsu skola nepastāv. Tātū skola vēl ir ļoti daudz neatrisinātu problēmu, ar kurām mums pašiem valadzētu tikt rāļā.

Arī Zanes un Ivara vārdā rakstīja Dina Sidra.

Sprechen Sie deutsch?

(VAI JDS RUNAJAT VĀCISKI?)

Var iau būt, ka oļrasme runāt svešā valodā, orientēšanās tajā, daudzliem cilveķiem neko neizsaka.

Bet ļauki mālnās, un, rauri, arī Rolas ļaudīm ir radusies va-

ladzība saprast šo senseis Latvīā pazīstamo un lietoto valodu. Tārad, kad nosīērtis bērternū draudzības īļrums ar VDR, Varņemindes kooperatīvu, ir iespēja praktiski izmantot vācu valodu. Dienzēļ vidusskolas izvēlība neslēdz valadzīgo oļrasmi runāt svešvalodā. Ir vairāki cēļoni, diemkār, mazais stundu skaitis, kas pleskļirts svešvalodai, otkār, ir nepieciešama vēļēšanās apērt valodu. Ar varu neko nelēmācīst.

Pamats visam ir vārdinu un leksisku viēnību mācīšanās. Katrs vārdiņš — kleķēlītis valodas ēkā. Lai saorastos sadzīvē, nepieciešams zināt tikai tādū nleku — apmēram 2000 vārdinu. Bet cik grūtū nākas cīnīties par to, lai tos apērtu ļau no 4. klases dažs ļabs pamnās pat tos trīs uzdoļos vārdinus, neļemācītes. Un tā viņi sakrājas, līdz cilveķpērnis futās, kā meža nomaldīlīs.

Latvieši iau pagāļūšajā rad-simtā bijūši ļeļi ļūrasbrauceļi un ļābi valodu prātēļi — zināļūši ran vācu, ran krievu un amēļu valodu. Vai tad mēs tagad būtu Helāki nēprasās, kas nevēļas un nespēļ apērt kādu svešvalodu sava redzeslōka pamāšīnāšanai? Tam tagādējam skolēnam, kas smīknā un iautā, kāpēc tā-mācās svešvaloda, drīz vien var rasties iespēja kontaktēties ar viesiem no VDR vai arī pašām doties pieredzes braucienā uz VDR.

Un vai tad nebūtu ļauki, ja vismaz saorastu svešo valodu? Varbūt mācīsimies, lai saorastos un saorastu?

Regīna Gļertmane

BANGA Piektdien, 1988. gada 16. decembrī

Ar. 51